

Особливості організації навчально-виховного процесу в сучасній школі. Визначення пріоритетних напрямків діяльності школи на сучасному етапі.

Стаття 12 «Закону України про освіту» вказує на те, що «Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності».

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Отже, важливим завданням сучасної школи є розвиток пізнавальної активності учнів; виховання в них бажання працювати творчо, поповнювати та вдосконалювати свої знання; підтримка потреби учнів до постійної самореалізації.

Сучасна школа – школа життєвої компетентності, де дитина – суб'єкт власного життя і успіху. Основними критеріями якості шкільної освіти є освітня мобільність учасників навчально-виховного процесу, їх готовність самореалізуватися в житті. Основу освітнього середовища школи складає розумне, творче поєднання освітніх традицій та інновацій, широке впровадження ІКТ.

Кожна дитина неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія сучасної школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками.

«Якщо вчитель став другом дитини, якщо ця дружба осяяна благородним захопленням, поривом до чогось світлого, розумного, у серці дитини ніколи не з'явиться зло», – писав Василь Сухомлинський.

Отже, сучасна школа повинна працювати на засадах «педагогіки партнерства».

Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах, стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини. Діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію вчитель – учень.

Якщо ми подивимось на клас, який сидить на уроці, – 20% учнів активно працюють, ще 30% за цим активно спостерігають, але не виявляють активності, ще 30% спостерігають пасивно, а ще 20% – майже бездіяльні. Виходить так, що вчитель 45 хвилин, активно веде урок, а діти – просто спостерігачі. Це треба перевернути. Якщо б ці 45 хвилин кожна дитина була в активному пошуку – то ефективність уроку була б набагато вищою. Тому

постать вчителя є надзвичайно важливою. Учитель повинен не просто провести урок – 45 хвилин, а реалізувати його разом з учнями.

У сучасній школі мають широко застосовуватися методи викладання, засновані на співпраці (ігри, проекти (соціальні, дослідницькі), експерименти, групові завдання тощо). Учні повинні залучатися до спільної діяльності, що сприятиме їхній соціалізації та дозволить успішніше оволодівати суспільним досвідом.

Особливістю нової української школи є, поміж іншого, організація такого освітнього середовища, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини. З цією метою змінюється просторово-предметне оточення, програми та засоби навчання. У новій українській школі зростає частка проектної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі. Відповідно урізноманітнюються варіанти організації навчального простору у класі. Крім класичних варіантів, використовуються новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко трансформувати для групової роботи. Планування і дизайн освітнього простору школи спрямовуються на розвиток дитини та мотивації її до навчання. Організація освітнього простору навчального кабінету потребує широкого використання нових ІК-технологій, нових мультимедійних засобів навчання, оновлення навчального обладнання, що здійснюється через такі осередки:

1. Осередок навчально-пізнавальної діяльності (з партами/столами)
2. Змінні тематичні осередки (дошки/фліп-чарти/стенди для діаграм з ключовими ідеями);
3. Осередок для гри (настільні ігри, інвентар для рухливих ігор);
4. Осередок художньо-творчої діяльності (полички для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт);
5. Куточок живої природи для проведення дослідів (пророщування зерна, спостереження та догляд за рослинами, акваріум);
6. Осередок відпочинку (з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям);
7. Осередок відпочинку;
8. Осередок вчителя (стіл, стілець, комп'ютер, полиці/ящики, шафи для зберігання дидактичного матеріалу тощо)

У сучасних умовах учителю, як ніколи, необхідно не лише по-новому вчити, а й по-новому вчитися, бути в постійному творчому пошуку.

(Слайд 9) Пріоритетними напрямками діяльності школи на сучасному етапі має бути:

- створення сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу кожного учня та його самореалізації у навчально-виховному процесі школи, починаючи з молодшого шкільного віку.
- реалізація особистісно орієнтованого підходу до розвитку, виховання й навчання учнів через оновлення змісту освіти
- продовження роботи щодо підвищення якості впровадження у навчально-виховний процес інноваційних технологій, інтерактивних методів навчання, узагальнення власного педагогічного досвіду;
- продовження інформатизації освітнього процесу, використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення всіх предметів навчального плану
- спрямування виховного процесу на найвищі морально-духовні та потенційні можливості виховання, створення умов для досягнення життєвого успіху особистості, розвитку її індивідуальних здібностей;
- забезпечення подальшого розвитку учнівського самоврядування, широкого залучення його до вирішення питань організації навчального процесу, розвитку громадянської активності, організації здорового способу життя учнів;
- використання в роботі інноваційних підходів до навчання та виховання, роботи з батьками та громадськістю;
- зміцнення матеріально-технічної бази навчального закладу при залученні організацій, громадськості, спонсорів, батьків.

І як тут не згадати слова відомого педагога В.Сухомлинського, що звучать як наказ сучасному вчителю: «Духовне життя дитини повноцінне лише тоді, коли вона живе у світі гри, казки, музики, фантазії, творчості. Без цього вона – засушена квітка... Ми повинні виховувати так, щоб дитина відчувала себе шукачем і відкривачем знань. Тільки за цієї умови одноманітна, напружена, стомлююча робота школяра забарвлюється радісним почуттям і може принести маленьким людям переживання творця».